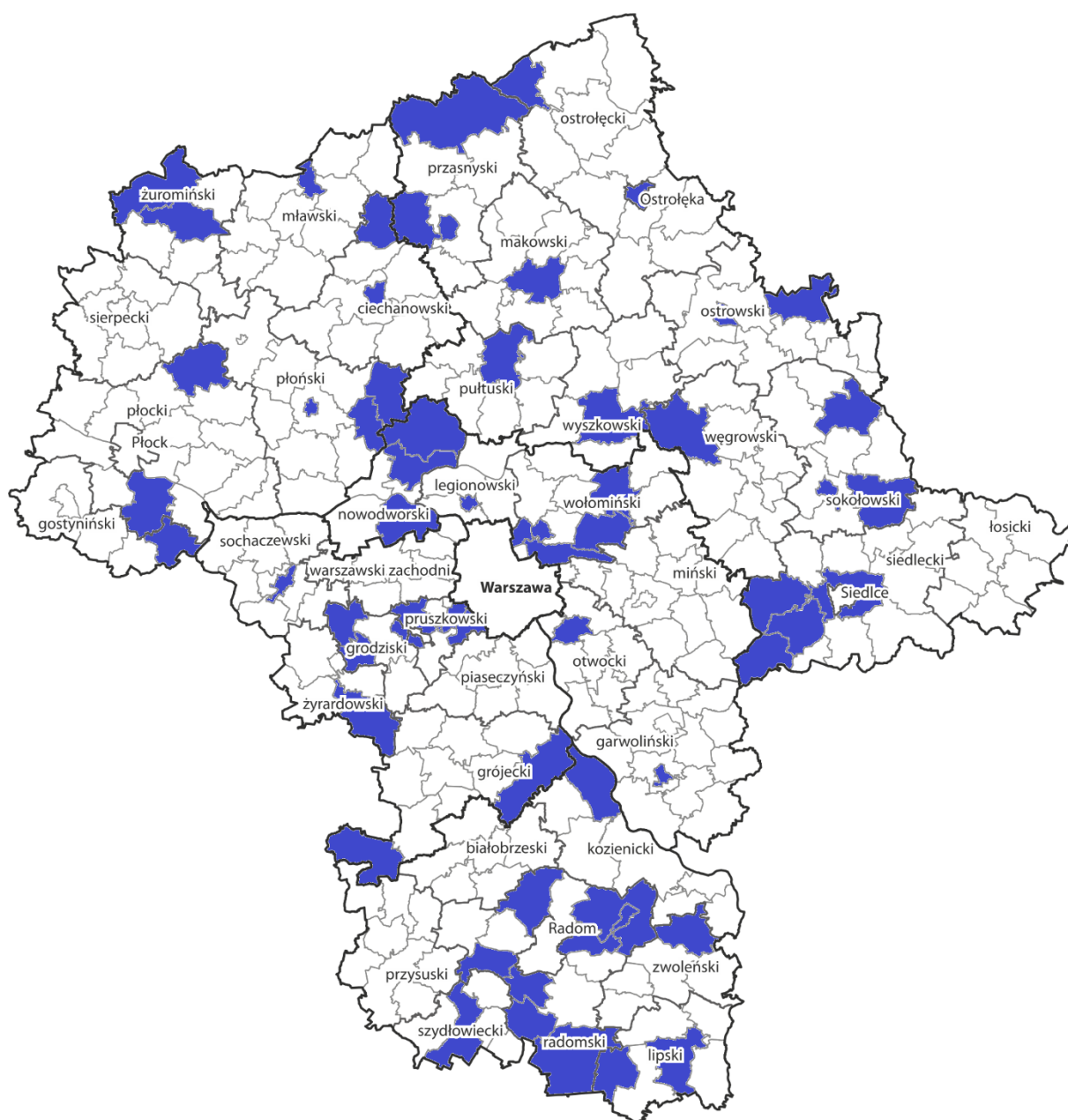

Analiza realizacji programu „Opieka 75+” w pierwszym półroczu 2020 r. w województwie mazowieckim

I. Wykonanie programu w pierwszym półroczu 2020 roku

W 2020 r. do programu przystąpiły 63 gminy.

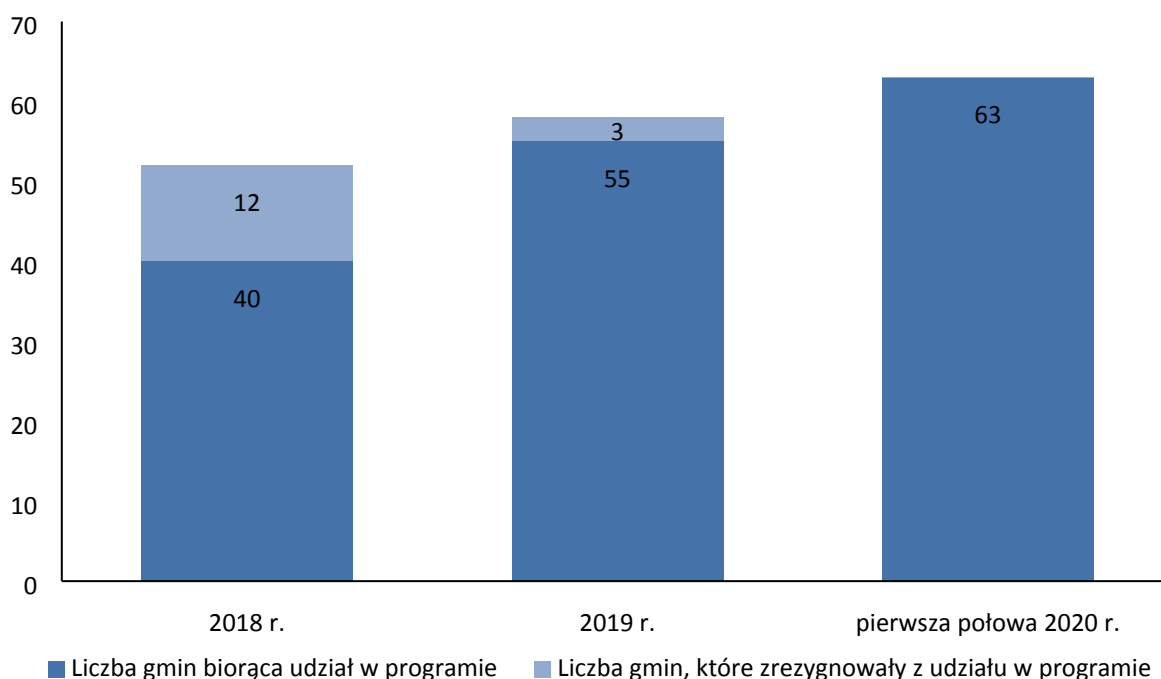
Mapa 1. Gminy, które przystąpiły do programu w 2020 roku

W porównaniu z latami poprzednimi, nastąpił wzrost liczby gmin, które wzięły udział w programie „Opieka 75+”:

1. W 2018 r. do programu przystąpiły 52 gminy, z których 12 zrezygnowało. Ostatecznie z programu skorzystało 40 gmin.
2. W 2019 r. do programu przystąpiło 58 gmin, z których 3 zrezygnowały. Ostatecznie z programu skorzystało 55 gmin.

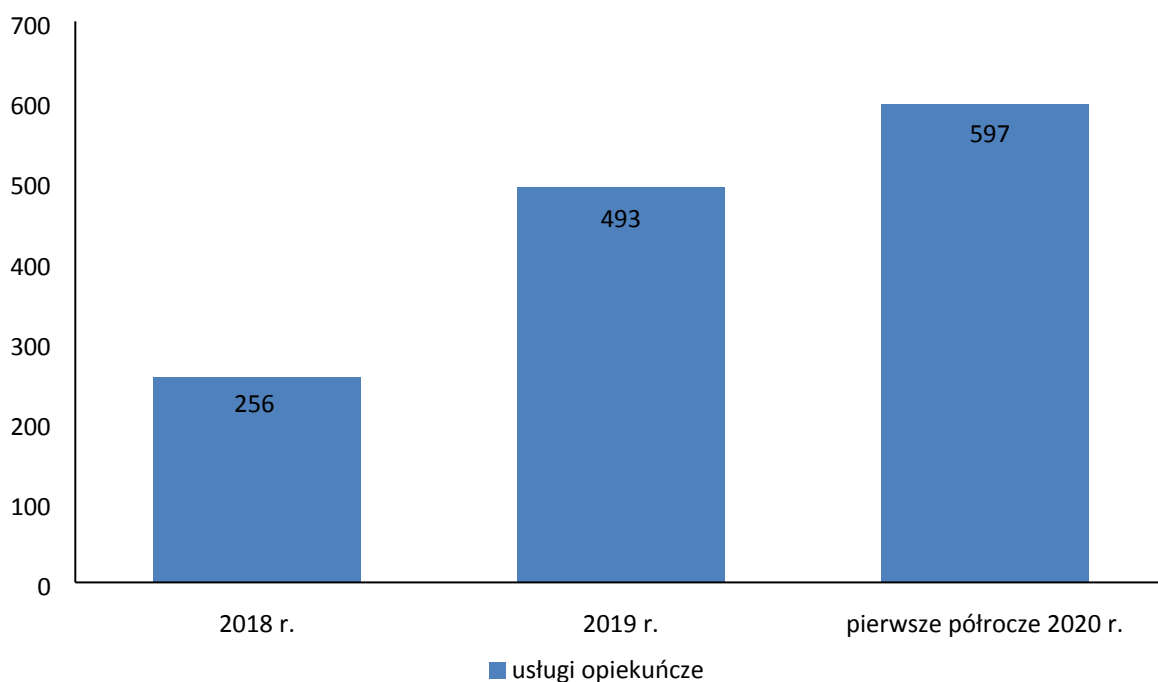
Wykres 1. Liczba gmin, które przystąpiły do programu „Opieka 75+” w latach 2018-2020

51 gmin, które brały udział w programie w 2019 r. przystąpiło do programu w 2020 r. Oznacza to, że w programie w 2020 r. wzięło udział 13 nowych gmin, tj. gmin, które nie świadczyły usług opiekuńczych w ramach programu w latach poprzednich.

Trzy gminy, pomimo przystąpienia do programu, nie świadczyły usług opiekuńczych w pierwszym półroczu 2020 r. Głównym powodem, który wymieniają, są trudności w znalezieniu osób chętnych do pracy.

Wykres 2. Liczba wydanych decyzji w ramach programu „Opieka 75+” w latach 2018-2020

W 2018 r. usługami opiekuńczymi w ramach programu objętych zostało 256 osób, w tym 3 osoby skorzystały ze specjalistycznych usług.

W 2019 r. usługami opiekuńczymi w ramach programu objęte zostały 493 osoby, w tym 20 osób skorzystało ze specjalistycznych usług.

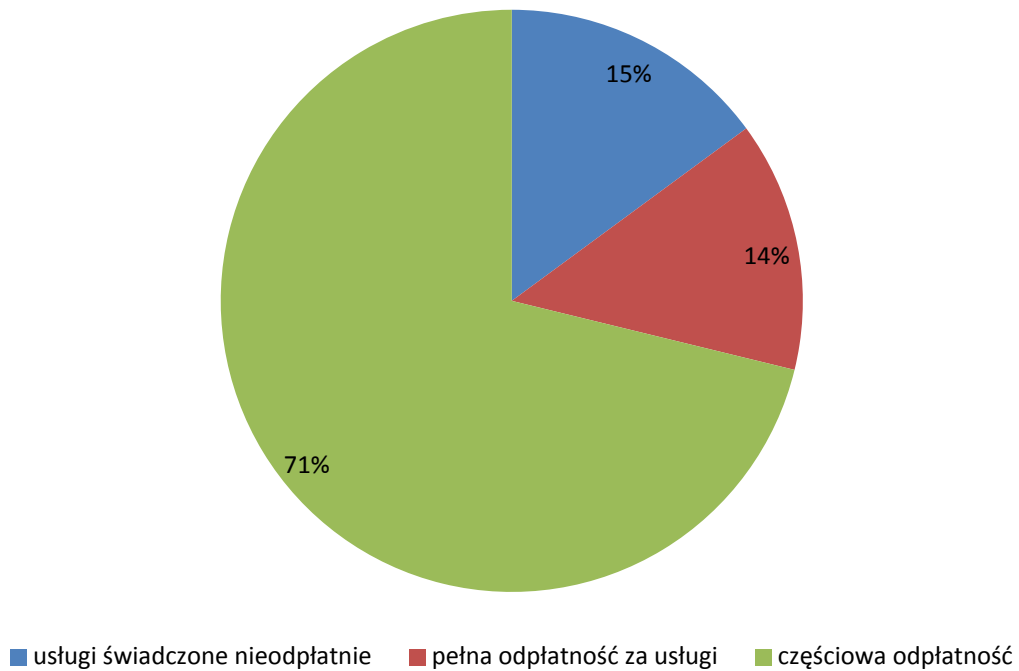
W pierwszym półroczu 2020 r. wydano 597 decyzji na usługi opiekuńcze, w tym 14 decyzji na specjalistyczne usługi opiekuńcze. Dzięki środkom finansowym z programu „Opieka 75+” wydano 154 decyzji nowym osobom, tj. osobom, które nie miały świadczonych usług opiekuńczych w 2019 r., w tym 4 osobom, które nie miały świadczonych specjalistycznych usług opiekuńczych w 2019 r.

W roku 2020 w porównaniu z latami poprzednimi, nastąpił wzrost liczby osób, którym wydano decyzje na usługi opiekuńcze.

W pierwszym półroczu 2020 r. wykorzystano 576 120,00 zł ze środków budżetu państwa przeznaczonych na realizację programu, w tym 2 636,00zł przeznaczonych na specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze, nieodpłatnie świadczone były dla 89 osób. Pełną odpłatność za usługi opiekuńcze ponosiły 83 osoby, a częściową- 425 osób.

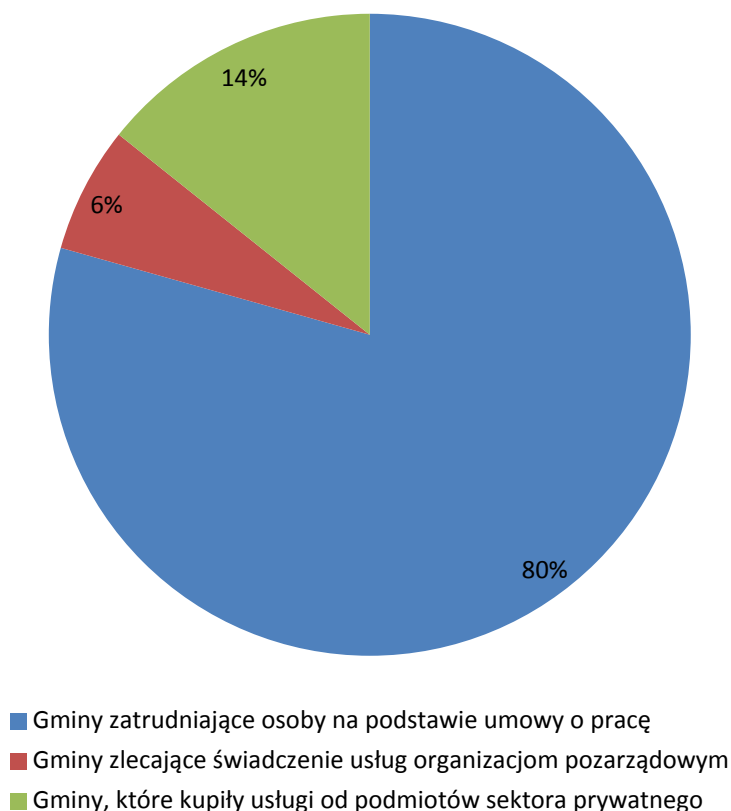
Wykres 3. Odpłatność za usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze

Gminy, biorące udział w programie, zatrudniają na umowę o pracę 202 osoby świadczące usługi opiekuńcze, w tym 3 osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze. W pierwszej połowie 2020 r. zatrudniono 10 nowych osób świadczących usługi opiekuńcze. 4 gminy zleciły świadczenie usług opiekuńczych organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 3 tej ustawy. 9 gmin kupiło usługi opiekuńcze od podmiotów sektora prywatnego.

Wśród gmin biorących udział w programie, najczęstszą formą realizacji usług opiekuńczych było zatrudnianie pracowników na umowę o pracę. Rozszerzenie programu „Opieka 75+” od 2020 r. pozwoliło wziąć udział w programie większej liczbie gmin, które kupują usługi opiekuńcze od podmiotów sektora prywatnego i łącznie świadczą usługi w ramach programu dla 127 osób.

Wykres 4. Forma realizacji usług opiekuńczych- zatrudnienie w ramach programu „Opieka 75+”

II. Dane o osobach korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w pierwszym półroczu 2020 r.

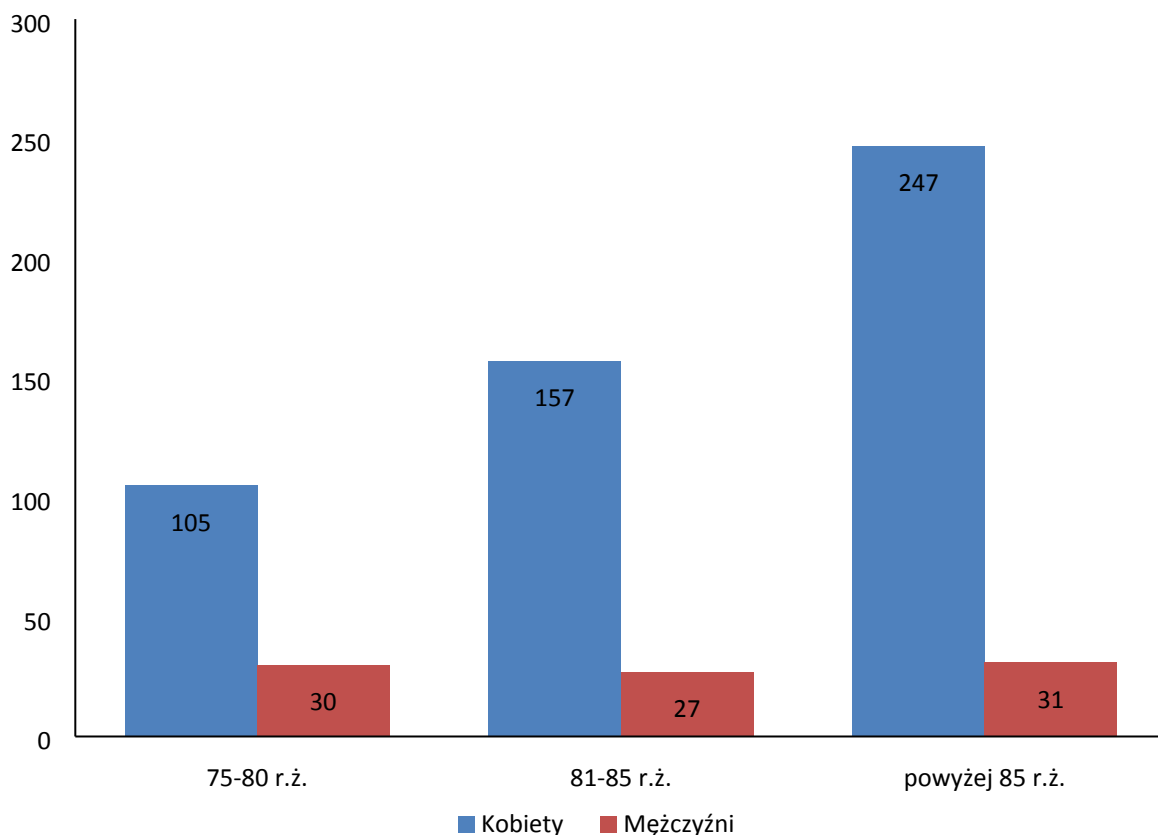
W pierwszym półroczu 2020 r. usługi opiekuńcze świadczone były dla:

- 501 kobiet (102 w wieku 75-80 lat, 156 w wieku 81-85 lat i 243 w wieku powyżej 85 r.ż.);
- 85 mężczyzn (27 w wieku 75-80 lat, 27 w wieku 81-85 lat i 31 w wieku powyżej 85 r.ż.)

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone były:

- 10 kobietom (3 w wieku 75-80 lat, 1 w wieku 81-85 lat i 6 w wieku powyżej 85 r.ż.);
- 4 mężczyznom (3 w wieku 75-80 lat i 1 w wieku powyżej 85 r.ż.).

Wykres 5. Wiek osób korzystających z usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych a płeć

Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze w ramach programu „Opieka 75+”, najczęściej świadczone były kobietom powyżej 85 r.ż.

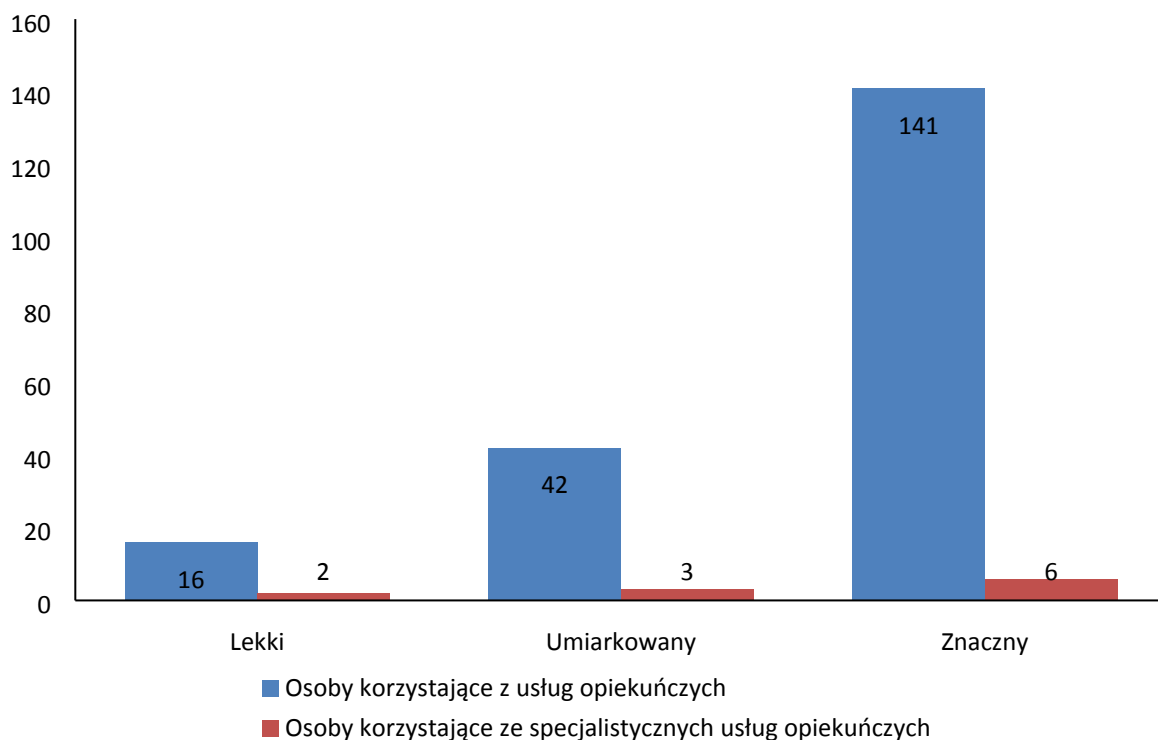
W ramach programu z usług opiekuńczych korzystało 199 osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności. Orzeczenie o:

- lekkim stopniu niepełnosprawności posiadało 16 osób;
- umiarkowanym stopniu niepełnosprawności- 42 osoby;
- znacznym stopniu niepełnosprawności- 141 osób.

W ramach programu ze specjalistycznych usług opiekuńczych korzystało 11 osób z orzeczeniem o niepełnosprawności. Orzeczenie o:

- lekkim stopniu niepełnosprawności posiadały 2 osoby;
- umiarkowanym stopniu niepełnosprawności- 3 osoby;
- znacznym stopniu niepełnosprawności- 6 osób.

Wykres 6. Stopień niepełnosprawności osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych

Dominującymi problemami występującymi u osób korzystających z usług opiekuńczych w ramach programu „Opieka 75+” były:

1. Niepełnosprawność- niesamodzielność spowodowana chorobami;
2. Bezradność w codziennym funkcjonowaniu;
3. Trudności w poruszaniu się i przemieszczaniu - brak połączeń komunikacji publicznej, brak aptek, sklepów, punktów usługowych;
4. Samotność, brak wsparcia ze strony rodziny;
5. Niskie świadczenia emerytalne - duże wydatki związane z zakupem materiałów pielęgnacyjnych, pieluch, opatrunków.

Poza programem „Opieka 75+” usługi opiekuńcze świadczyło 261 gmin.

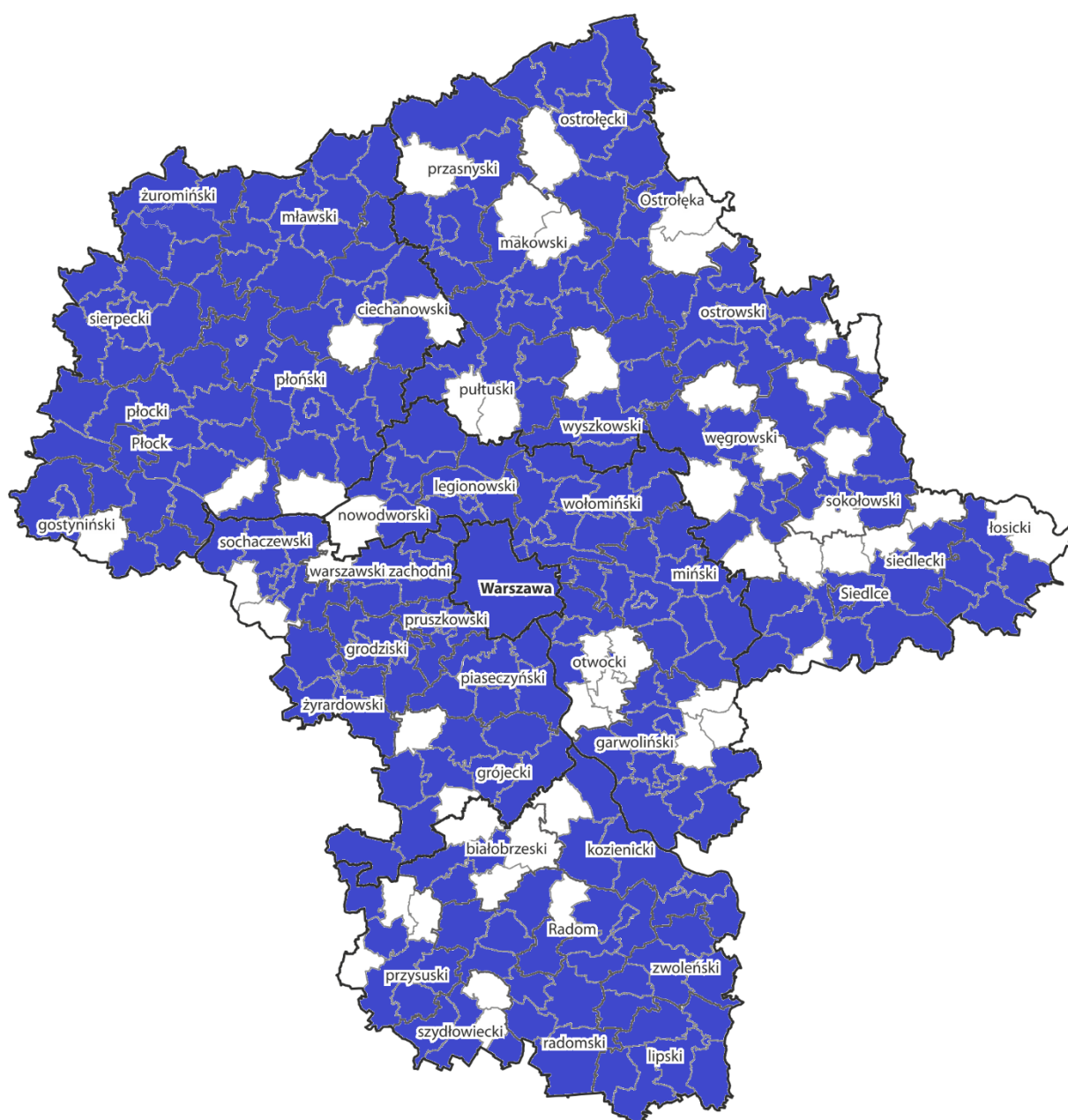
53 gminy nie realizowały usług opiekuńczych ani w ramach programu, ani poza nim. Jako główne przyczyny podają:

1. Brak osób wymagających usług opiekuńczych na terenie gminy;

2. Brak chętnych osób na taką formę pomocy - osoby starsze mają zapewnioną opiekę za strony rodziny, która pobiera świadczenia opiekuńcze, osoby są nieufne wobec obcych;
3. Problem w znalezieniu opiekunek;
4. Rozprzestrzenianie się wirusa SARS-CoV-2 – ograniczenia w podjęciu działań zmierzających do realizacji usług opiekuńczych.

W województwie mazowieckim poza programem „Opieka 75+” z usług opiekuńczych korzysta 11 012 osób, z czego 5 147 w m.st. Warszawa, gdzie usługi opiekuńcze realizowane są przez CUS.

Mapa 1. „Białe plamy” w zakresie świadczenia usług opiekuńczych w pierwszym półroczu 2020 r.

III. Wnioski dot. realizacji programu „Opieka 75+” w roku 2020

Program „Opieka 75+” realizowany w 2020 r. stanowi znaczące wsparcie finansowe dla gmin w zakresie realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym, określonego w art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług w miejscu zamieszkania. Każdego roku liczba gmin przystępujących do programu zwiększa się. W roku 2018 w programie wzięło udział 40 gmin, w 2019 r. 55 gmin, a w 2020 r. 63 gminy. Oznacza to, że od 2019 r. nastąpił wzrost liczby gmin biorących udział w programie o prawie 15%, a w ciągu dwóch lat (od 2018r.) o prawie 58%.

Wraz ze wzrostem liczby gmin biorących udział w programie, zwiększyła się liczba osób, którym wydano decyzje na usługi opiekuńcze. W roku 2018 z usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, skorzystało 256 osób, w 2019 roku 493 osoby, w 2020 roku 597 osób.

W roku 2018 na realizację celów programu „Opieka 75+” przyznano 917 623 zł, z czego wydatkowano 479 875,26 zł, w roku 2019 przyznano 1 210 554 zł, z czego wydatkowano 1 106 889,40 zł a w roku 2020 przyznano 2 175 224 zł. Zwiększone środki przyznawane na realizację celów programu „Opieka 75+” wynikają m.in. ze zwiększonej liczby gmin, biorących udział w programie, zwiększonej liczby osób, którym wydano decyzje na usługi opiekuńcze w ramach programu oraz zwiększonej liczby godzin usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług.

Osoby biorące udział w programie najczęściej ponoszą częściową odpłatność za usługi opiekuńcze, stanowią oni 71% wszystkich uczestników. Dla 15% osób uczestniczących w programie usługi świadczone są nieodpłatnie a 14% uczestników ponosi pełną odpłatność za usługi.

Wśród gmin biorących udział w programie, najczęstszą formą realizacji usług opiekuńczych w ramach programu w 2020 r. jest zatrudnianie pracowników na umowę o pracę (80% wszystkich gmin). 6% gmin biorących udział w programie zleca świadczenie usług organizacjom pozarządowym. Rozszerzenie programu „Opieka 75+” pozwoliło objąć opieką dodatkowe 127 osób- 9 gmin, co stanowi 14% wszystkich gmin, kupiło usługi opiekuńcze od podmiotów sektora prywatnego, co jest możliwe od 2020 r.

W 2020r. usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze w ramach programu w przeważającej części świadczone są kobietom oraz osobom powyżej 85 r.ż. Z programu częściej korzystają osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności niż osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w stopniu lekkim i umiarkowanym.

Pomoc świadczona osobom powyżej 75 r.ż. przyczynia się do poprawy jakości życia, zwiększenia codziennej aktywności, zaspokajania potrzeb życiowych oraz umożliwia dalsze funkcjonowanie w swoim dotychczasowym środowisku.

Przygotował:

Sylwia Krzysztofiak

23.09.2020 r.

Zatwierdził:

Kinga Jura

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej